

“Het doen van innovatief onderzoek moet bij ons in de genen zitten”

Inleiding

Binnen de regio 's-Hertogenbosch is een innovatieklimaat aanwezig. Dat prikkelt en inspireert het Jeroen Bosch Ziekenhuis om hier een duidelijke bijdrage aan te leveren. Willy Spaan: “Omdat wij toegepast klinisch wetenschappelijk onderzoek binnen ons ziekenhuis stimuleren, komen de mooiste initiatieven van de grond.”

Prof. dr. Willy Spaan is voorzitter van de Raad van Bestuur van het Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) en hoogleraar in Leiden. Als geen ander zet hij zich ervoor in om onderzoek en wetenschap op de kaart te zetten: “Ik vind het belangrijk dat dit ziekenhuis een aantrekkelijk onderzoeksklimaat biedt. Want dat past bij de ambitie van een topklinisch opleidingsziekenhuis zoals het onze. Ik wil met name het praktijkgerichte klinische onderzoek stimuleren, aangezien dat de kwaliteit van de patiëntenzorg verbetert. Daarbij ben ik er voorstander van deze kennis op een transparante manier te delen met andere artsen, paramedici en zorgverleners. Daar wordt iedereen beter van!”

Positieve energie

“Toegepast klinisch onderzoek is van groot belang voor dit

ziekenhuis”, vervolgt Spaan. “Want dat houdt ons scherp en up-to-date in de dingen die we doen. Dat is belangrijk, aangezien we ook anderen moeten leren een ‘open mind’ te hebben. Bovendien is het doen van onderzoek leuk en geeft ons een duidelijke positieve energie. Omdat wij hier zoveel aandacht aan schenken, is dit opleidingsziekenhuis meer dan alleen het leveren van reguliere zorg. Dat is natuurlijk aantrekkelijk voor patiënten, maar ook onze eigen medewerkers.”

Focus op kwaliteit van leven

Spaan: “Op dit moment zijn we bezig met het ontwikkelen van een nieuw wetenschapsbeleid voor de komende jaren. Hierin beschrijven we wat onze focus is en hoe we daaraan met onderzoek gestalte willen geven. In de toekomst willen we ons niet alleen maar richten op puur klinisch onderzoek, maar meer de nadruk leggen op de relatie van klinisch onderzoek met kwaliteit van leven in bredere zin. Mensen beter leren omgaan met hun ziekte, ketenzorgaspecten en veiligheid van zorg. We willen hen bewust maken van hun levensstijl en het verbeteren daarvan. Daarbij speelt het begrip zelfmanagement een grote rol, waarbij de patiënt een grote verantwoordelijkheid heeft bij zijn eigen zorg als het gaat om behandeling, monitoren en coördineren.”

Innovatie

"Bij alle plannen zijn we sterk gericht op innovatie", benadrukt Spaan. "Niet voor niets is ons ziekenhuis partner van het Brabantse samenwerkingsverband Fhealinc. Hierin werkt een aantal organisaties met elkaar samen op het snijvlak van voeding en gezondheid, te weten: Avans Hogeschool, HAS Den Bosch, Gemeente 's-Hertogenbosch en ZLTO. Het samenwerkingsverband voert toegepast onderzoek uit en koppelt dit aan de praktijk van de wetenschap. Het doel is bedrijven en kennisinstellingen met de juiste gesprekspartners met elkaar in contact te brengen. Dit om spin-offs in de regio te stimuleren. Het levert ons nieuwe toepassingen op gebied van productinnovaties en business creatie op."

Proeftuin

"En dat is niet het enige", aldus de voorzitter van de Raad van Bestuur. "Ook startte dit ziekenhuis inmiddels twee jaar geleden met het Eureka Innovatie-Lab, ook wel I-Lab genaamd. Dit is een proeftuin voor nieuwe initiatieven op het gebied van gezond eten en leven. Het is een overlegvorm waarbij zowel Fhealincpartners, bedrijven en instellingen aanschuiven en ideeën kunnen inbrengen. Daar worden ideeën getoetst en bij voldoende (markt)potentie tot productconcept ontwikkelt. Met andere woorden: het Eureka i-Lab is continue op zoek naar nieuwe oplossingen die helpen bij het voorkomen van ziekten, het verminderen van klachten en een bijdrage leveren aan het herstel van mensen. Welzijn en kwaliteit van leven van het individu staan hierin centraal. Daarbij werkt het i-Lab volgens een standaard methode om tot snel resultaat te komen. Dit levert vaak een vrucht aan prachtige ideeën op."

Loslaten

Spaan geeft een aantal voorbeelden van hoe ideeën binnen het i-Lab tot wasdom komen. "We werken met behulp van brainstormsessies, waarbij we de grenzen opzoeken en ons reguliere denken zoveel mogelijk loslaten. Neem een proces als het dialyseren: als een patiënt naar ons ziekenhuis komt, moet hij uren op de dialysestoel doorbrengen. Dat is vaak saai en door het stilzitten, krijgen ze het koud. Deze ongemakken zijn besproken binnen de i-Lab. Daar kwam het idee naar voren om de stoel te verwarmen, net zoals bij een auto. Ook opperde iemand om de leesfunctie te ondersteunen, zodat een patiënt sneller de tijd door komt. Of wat dacht je van het idee om twee dialysepatiënten op dezelfde tijd te laten komen als ze beiden van schaken houden? Dan kunnen ze bij wijze van spreken tijdens het wachten het strategische spel spelen. Creatief bedacht, toch?" Ook is er in een bepaalde sessie nagedacht over hoe je kinderen bewuster om kunt laten gaan met gezonde voeding. "Hoe

kunnen we hen op een speelse manier iets bijbrengen over dit onderwerp? Het idee is geopperd om dat te doen door middel van een educatieve maar speelse omgeving. Brainstormsessies waarbij ook deskundigen op dit gebied uit de Efteling aansloten, hebben veel nieuwe ideeën genereerd. Al met al beoogt het i-Lab nieuwe ontwikkelingen aan te jagen. Want uiteindelijk wordt een nieuw product pas succesvol als het daadwerkelijk op de markt verkrijgbaar is voor de consument."

Extra kans

Het innovatieve denken leidt ook tot andere ontwikkelingen. Spaan: "Zo zijn we ver met het inrichten van zorgpaden. Daarbij gaat een multidisciplinair team van paramedici aan de slag om de patiënt in één ochtend door een specifieke zorgstraat te loodsen". Maar uiteraard blijft het patiëntgebonden klinische wetenschappelijke onderzoek van groot belang, voor onze patiënten, maar ook voor onze onderzoekers. In fase 2 en 3 onderzoeken, om nieuwe medicijnen of nieuwe behandelmethoden te ontwikkelen. Deze onderzoeken lopen bij veel type aandoeningen, en in ons huis vooral bij oncologie. De ontwikkelingen op het terrein van nieuwe combinaties van chemotherapie gaan razend-snel. Door te participeren in fase 2 studies kunnen we in de voorhoede meedoen aan vernieuwingen in de behandeling van aandoeningen. Dat is uiteraard voor onze patiënten van groot belang."

Stimuleren

Spaan is toekomstgericht en heeft een duidelijke missie voor de komende jaren. "Als topklinisch opleidingsziekenhuis hebben wij de plicht om het onderzoeksklimaat te professionaliseren. Zowel voor de arts-assistenten, maar ook voor de onderzoekers zelf. We investeren daarom in onderwijs op het terrein van onderzoek, zoals in de cursus "Good Clinical Practise". Deze is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het doen van onderzoek. Zij leren tijdens die cursus meer over de wettelijke en ethische kwaliteitsstandaarden voor het opzetten, uitvoeren, vastleggen en rapporteren van onderzoek. Dat is belangrijk, want het gaat om mensenlevens. Ook organiseren we elk jaar een wetenschapsmiddag waar we een prijs van €2000,- uitreiken voor het beste onderzoek dat is uitgevoerd door onze arts-assistenten. De winnaar kan dat bedrag weer gebruiken voor nieuwe onderzoeksdoeleinden binnen zijn of haar vakgroep. Al deze maatregelen nemen wij niet voor niets. Hiermee stimuleren wij de onderzoeksgesest tot het uiterste. Het mag duidelijk zijn: het doen van innovatief onderzoek moet bij ons in de genen zitten!"